

Erken Yaprak Yanıklığı ve Buğdayda Sarı Yaprak Lekeleri

Автор(и): проф. д-р Иван Киряков, Добруджански земеделски институт в гр. Ген. Тошево; гл.ас. д-р Йорданка Станоева, Добруджански земеделски институт в гр. Ген. Тошево

Дата: 06.03.2018 *Брой:* 3/2018

Buğdayda erken yaprak lekesi

Buğdayda erken yaprak lekesi (ELB), bahar yaprak lekesi veya septorya (Septoria yaprak lekesi) olarak da bilinir, çıkıştan çiçeklenmeye kadar olan dönemde serin ve nemli koşullara sahip dünyanın birçok bölgesinde önemli bir hastalıktır. Hastalık hem ekmeklik buğdayda hem de makarnalık buğdayda gözlemlenir. Hastalığın epifitotik gelişimi altında verim kayıpları %50'ye kadar ulaşabilir. Son yıllarda ELB, Bulgaristan'da sarı pas, kahverengi pas ve külleme ile birlikte zarar derecesi açısından önde gelen hastalıklar arasında yer almaktadır. Bunun nedenleri, gelişimi

için elverişli koşullar, çeşitlerin duyarlılığı, ürün rotasyonundaki ve yetiştirme teknolojisindeki aksaklıklar ile zamansız fungusit uygulamalarıdır.

Yağışlı ve nispeten ılık bir sonbaharı, ılıman ve neredeyse karsız bir kış ile serin ve nemli bir ilkbaharın izlemesi, hastalığın gelişimini destekler. Bu tür koşullar 2015/2016 hasat yılında gözlemlenmiş ve ülkenin birçok bölgesinde ELB'nin epifitotik gelişimine yol açmıştır. Buğdayın iki tarlalık bir ürün rotasyonuna dahil edilmesi ve bitki artıklarının parçalanmasından sonra yeterli derinlikte sürülerek toprağa karıştırılmaması, inokulumun birikmesi ve korunması için koşullar yaratır ve böylece hastalık gelişimi için elverişli koşullarda riski artırır.

Sarı yaprak lekesi

Sarı yaprak lekesi (YLS), tan leke (Tan spot) olarak da bilinir, yayılımı ve gelişimi ürün rotasyonunun bozulması ve minimal toprak işleme uygulaması ile ilişkili bir hastalıktır. Hastalık, ekmeklik ve makarnalık buğdayda, arpada, tritikalede ve çavdarda görülür. Gelişimi için elverişli koşullar altında, buğdayda verim azalması %20'den %70'e kadar ulaşabilir.

Hastalık kontrolü, İyi Bitki Koruma Uygulamaları ilkelerine, yani kimyasal yöntemlerin tarımsal ve organizasyonel-ekonomik önlemler ve yaklaşımlarla birleştirilmesine uygun olmalıdır.

- Patojenler tarafından saldırıya uğramayan ürünlerle 3-4 yıllık bir ürün rotasyonuna uyulması.
- Hasattan sonra mümkün olan en kısa sürede bitki artıklarının derin sürülerek toprağa karıştırılması.
- Dayanıklı çeşitlerin kullanılması. Ne yazık ki, yerel ıslahın buğday çeşitlerinin çoğu patojene karşı düşük dirence sahiptir.
- Çeşit için önerilen ekim normuna uyulması. Daha yüksek bitki yoğunluğu, üründe nemin daha uzun süre tutulmasına yol açar, bu da patojenlerin gelişimi için elverişli koşullar yaratır.
- Dengeli gübreleme.

